

ΘΕΜΑ 1^ο

ΑΝΤΙΦΩΝ, 'ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΧΟΡΕΥΤΟΥ' 1-2

- Ἦδιστον μὲν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀνθρώπων ὄντι μὴ γενέσθαι μηδένα κίνδυνον περὶ τοῦ σώματος, καὶ εὐχόμενος ἂν τις ταῦτα εὖξαιτο· εἰ <δ> ἄρα τις καὶ ἀναγκάζεται κινδυνεύειν, τοῦτο γοῦν ὑπάρχειν, ὅπερ μέγιστον ἐγὼ νομίζω ἐν πράγματι τοιούτῳ, αὐτὸν ἑαυτῷ συνειδέναι μηδὲν ἐξημαρτηκότι, ἀλλ' εἴ τις καὶ συμφορὰ γίγνοιτο, ἄνευ
- 5 κακότητος καὶ αἰσχύνης γίγνεσθαι, καὶ τύχῃ μᾶλλον ἢ ἀδικίᾳ. Καὶ τοὺς μὲν νόμους οἱ κεῖνται περὶ τῶν τοιούτων πάντες ἂν ἐπαινέσειαν κάλλιστα νόμων <ἀπάντων> κεῖσθαι καὶ ὀσιώτατα. Ὑπάρχει μὲν γὰρ αὐτοῖς ἀρχαιοτάτοις εἶναι ἐν τῇ γῇ ταύτῃ, ἔπειτα τοὺς αὐτοὺς αἰεὶ περὶ τῶν αὐτῶν, ὅπερ μέγιστον σημεῖον νόμων καλῶς κειμένων· ὁ χρόνος γὰρ καὶ ἡ ἐμπειρία τὰ μὴ καλῶς ἔχοντα διδάσκει τοὺς ἀνθρώπους.
- 10 Ὡστ' οὐ δεῖ ὑμᾶς ἐκ τῶν λόγων τοῦ κατηγοροῦντος τοὺς νόμους μαθεῖν εἰ καλῶς ἔχουσιν ἢ μή, ἀλλ' ἐκ τῶν νόμων τοὺς τούτων λόγους, εἰ ὀρθῶς ὑμᾶς καὶ νομίμως διδάσκουσιν ἢ οὔ.

ΣΧΟΛΙΑ

1. «Ἦδιστον»: <ἐστί>. «ἀνθρώπων ὄντι»: ενν. <τινί>: *‘εἶναι ἰδιαίτερος ευχάριστο για κάποιον που είναι άνθρωπος’*. Η μτχ. ‘ὄντι’ εἶναι συνημμ. ἀπὸ το ενν. ‘τινί’, καὶ λειτουργεῖ ως επιρρ. υποθετική, *‘ὕπὸ τὴν προϋπόθεση ὅτι εἶναι ἄνθρωπος’*. «μὴ γενέσθαι»: υποκ. στὴν ἀπρόσωπη ἔκφρ. «μηδένα κίνδυνον»: υποκ. στο ἀπαρέμφατο. Το ‘μηδένα’ κατηγορηματικός προσδ. τοῦ ἀποτελέσματος: *‘εἶναι ἰδιαίτερος ευχάριστο σε κάποιον ὑπὸ τὴν προϋπόθεση ὅτι εἶναι ἄνθρωπος, να μὴ του συμβεῖ κανένας κίνδυνος’*.
2. «εὐχόμενος»: υποθετική μτχ. με ἀπόδοση το ‘ἂν εὖξαιτο’, καὶ δημιουργεῖ ἓνα υποθ. λόγο της ‘Ἀπλῆς σκέψης’: *‘εἴ τις εὖχοιτο, ταῦτα ἂν εὖξαιτο’*. «ταῦτα»: δηλ. ‘μὴ γενέσθαι μηδένα κίνδυνον περὶ τοῦ σώματος’. «εἰ...ἀναγκάζεται»: υποθετική πρόταση με Εὐκτική.
3. «τοῦτο γοῦν ὑπάρχειν»: εξαρτάται ἀπὸ το ενν. προηγουμένως ρ. ‘ἂν εὖξαιτο’, καὶ μαζί με αὐτό εἶναι ἡ ἀπόδοση στὴν ὑπόθεση ‘εἰ δ’ ἄρα τις ἀναγκάζεται κινδυνεύειν’. «μέγιστον»: κατηγορούμενο στο ρ. ‘νομίζω’.
4. «αὐτὸν ἑαυτῷ συνειδέναι μηδὲν ἐξημαρτηκότι»: ἡ ἔκφραση εἶναι ‘ἐγὼ σύννοιδά μοι ἐξημαρτηκότι μηδέν’, που σημαίνει *‘γνωρίζω καλά για εμένα ὅτι δεν ἔχω διαπράξει κανένα ἀδίκημα’*. Στὴν ἔκφραση αὐτὴν το ‘μοί’ εἶναι δοτική προσωπική καὶ το ‘ἐξημαρτηκότι’ εἶναι συνημμένη μτχ. ‘κατηγορηματική’, ἐνῶ το ‘μηδέν’ εἶναι αντ. στὴν μτχ. Στὸ κείμενο στὴν θέση τοῦ ρήματος ‘σύννοιδά’ ἔχουμε το ἀπρμφ. ‘συνειδέναι’, που εἶναι ἐπεξήγηση στὴν προηγούμενη ἀντωνυμία ‘τοῦτο’. Στὴν θέση τοῦ ‘ἐγὼ’ ἔχουμε τὴν αἰτιατική ‘αὐτόν’. Στὴν θέση τοῦ ‘μοί’, τὴν ἀντων. ‘ἑαυτῷ’. Ὅλα τα ἄλλα εἶναι ἴδια. «εἴ τις καὶ συμφορὰ γίγνοιτο»: υποθετική πρόταση με ἀπόδοση τὴν ἀμέσως ἐπόμενη πρόταση, που ἐπίσης δεν ἔχει ρήμα, ἀλλὰ ἐννοεῖται το ‘ἂν εὖξαιτο’, διότι καὶ αὐτός ο υποθ. λόγος εἶναι ἴδιος με τοὺς δύο προηγούμενους.

5. «**γίγνεσθαι**»: αντικ. στο ενν. ρ. 'ἂν εὔξαιτο', και ὅλο μαζί είναι η απόδοση στην προηγούμενη υπόθεση.
- «**τύχη μάλλον ἢ ἀδικία**»: δύο δοτικές της αιτίας, *‘πιο πολὺ ἐξ αιτίας ενός τυχαίου περιστατικού, παρά μιας αδικίας’*.
6. «**κάλλιστα νόμων**»: Το επίρρ. 'κάλλιστα' με το ρ. 'κεῖνται' ως επίρρημα του τρόπου. Η γενική πτώση 'νόμων' είναι 'δαιρετική'.
7. «**ὁσιώτατα**»: ὅπως και το 'κάλλιστα'. «**Ὑπάρχει μὲν γὰρ αὐτοῖς**»: απρόσωπο ρ. με δοτική προσωπική.
- «**ἀρχαιοτάτοις**»: κατηγορούμενο στο απρμφ. 'εἶναι' με υποκ. το 'αὐτοῖς' κατά παράβασιν του κανόνα που θέλει το υποκ. των απαρεμφάτων σε αιτιατική πτώση, ὁπότε θα εἶχαμε 'ἀρχαιοτάτους'.
8. «**τοὺς αὐτοὺς**»: υποκ. στην ενν. απαρεμφατική σύνταξη 'ὑπάρχει εἶναι'. «**μέγιστον σημεῖον**»: ενν. <ἐστί>, με το 'ὅπερ' υποκείμενο, το 'σημεῖον' κατηγορούμενο και το 'μέγιστον' επιθ. προσδ. «**νόμων**»: με το 'σημεῖον' ως γενική αντικειμενική.
10. «**᾽Ωστ'**»: ο σύνδεσμος αυτός μετά από τελεία, ἄνω τελεία ή ερωτηματικό εισάγει κύριες προτάσεις και ὄχι δευτερεύουσες συμπερασματικές. «**τοῦ κατηγοροῦντος**»: ἑναρθρη μτχ. ως γενική υποκειμενική στο 'λόγων'.
- «**εἰ καλῶς....ἔχουσιν ἢ μή**»: πλάγια ερώτηση αντικείμενο στο 'μαθεῖν'.
11. «**ἐκ τῶν νόμων τοὺς τούτων λόγους**»: ενν.: '<ἀλλὰ δεῖ μαθεῖν> τοὺς λόγους τούτων = (τῶν κατηγορῶν)'. «**εἰ...διδάσκουσιν ἢ οὐ**»: πλάγια ερώτηση ως επεξήγηση στο 'λόγους'.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Είναι ιδιαιτέρως ευχάριστο, Αθηναίοι δικαστές, για κάποιον αρκεί αυτός να είναι άνθρωπος, να μη του συμβεί καμία δικαστική περιπέτεια σχετικά με τον ίδιον, και αν κάποιος κάνει μια ευχή, αυτά ακριβώς θα ευχόταν. Αν τώρα κάποιος βρεθεί στην ανάγκη να αντιμετωπίσει μία δικαστική περιπέτεια, θα ευχόταν αυτό ακριβώς να συμβαίνει, το οποίο εγώ το θεωρώ ως το σπουδαιότερο σε μια παρόμοια περίπτωση, δηλ. ο ίδιος να έχει επίγνωση για τον εαυτό του ότι δεν έχει διαπράξει κανένα αδίκημα, αλλά σε περίπτωση που του συμβεί κάτι κακό, θα ευχόταν αυτό να γίνει σαν αποτέλεσμα περισσότερο σύμπτωσης κι ὄχι αδικίας. Και τους νόμους οι οποίοι βρίσκονται γι' αυτά εδώ τα ζητήματα, ὅλοι είναι δυνατόν να εγκρίνουν ότι αυτοί λειτουργούν με τον καλλίτερο τρόπο και τον πιο δίκαιο ανάμεσα σ' ὅλους τους νόμους γενικά. Διότι συμβαίνει αυτοί οι νόμοι να είναι οι πιο παλαιοί σ' αυτήν εδώ την χώρα, κι ἔπειτα να ισχύουν οι ίδιοι νόμοι για τα ίδια ζητήματα, πράγμα που αποδεικνύει περίτρανα ότι αυτοί οι νόμοι είναι σωστοί, διότι ο χρόνος που κυλά και η καθημερινή πείρα διδάσκει στους ανθρώπους αυτά που δεν είναι σωστά. Ἄρα λοιπόν δεν πρέπει εσεῖς να μαθαίνετε τους νόμους ἀπὸ τα λόγια του κατηγοροῦ αν είναι σωστοί ή λανθασμένοι, ἀλλὰ ἀπὸ τους νόμους να κρίνετε τα λόγια τους, αν δηλ. αυτοί οι κατήγοροι σαν ενημερώνουν σωστά και σύμφωνα με τους νόμους.